Міністерство освіти України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Кафедра ТОЕ

Розрахунково-графічна робота

"Розрахунок однофазного кола синусоїдного струму" Варіант № 169

Виконав:	
Перевірив:	

Умова завдання

В елктричному колі діє джерело синусоїдної ЄРС:

Необхідно:

- 1. ДЛЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО КОЛА БЕЗ ВЗАЄМНОЇ ІНДУКЦІЇ:
- 1.1. Розрахувати струми віток символічним методом скласти баланс активних і реактивних потужностей кола;
  - 1.2. Побудувати діаграму струмів і топографічну діаграму напруг, показати кут зсуву фаз;
- 1.3. Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів;
  - 1.4. Розрахувати струму для резонансного стану кола; визначити покази вольтметра;
  - 1.5. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей:
- 1.6. Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Для одержання реактивного двополюсника активні опори закоротити.

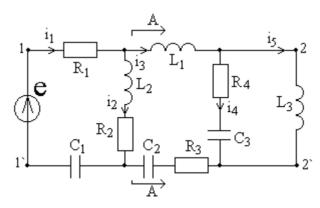
2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТІ L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів, визначити покази вольтметра;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

3. ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2" :

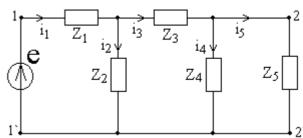
- 3.1. Розрахувати коефіцієнти А, В, С, D чотириполюсника;
- 3.2. Розрахувати параметри R, L, C віток схеми заміщення.

$$\begin{split} & \text{E} := 100 \quad \psi := -20 \quad \text{R}_1 := 5 \quad \text{R}_2 := 7 \quad \text{R}_3 := 9 \quad \text{R}_4 := 12 \quad \text{X}_{\text{L1}} := 40 \quad \text{X}_{\text{L2}} := 35 \quad \text{X}_{\text{L3}} := 25 \\ & \text{X}_{\text{C1}} := 15 \quad \text{X}_{\text{C2}} := 10 \quad \text{X}_{\text{C3}} := 8 \quad \text{X}_{\text{M}} := 20 \quad \text{f} := 50 \\ & \text{U} := \text{E} \cdot \text{e} \quad \text{U} = 93.969 - 34.202i \quad \text{F(U)} = (100 \quad -20) \end{split}$$

Символічний метод

$$\begin{split} Z_1 &\coloneqq R_1 - X_{C1} \cdot i & Z_1 = 5 - 15i \\ Z_2 &\coloneqq R_2 + X_{L2} \cdot i & Z_2 = 7 + 35i \\ Z_3 &\coloneqq R_3 - X_{C2} \cdot i + X_{L1} \cdot i & Z_3 = 9 + 30i \\ Z_4 &\coloneqq R_4 - X_{C3} \cdot i & Z_4 = 12 - 8i \\ Z_5 &\coloneqq X_{L3} \cdot i & Z_5 = 25i \end{split}$$

$$\begin{split} Z_{345} &\coloneqq \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 \\ Z_E &\coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_{345}}{Z_2 + Z_{345}} + Z_1 \\ I_1 &\coloneqq \frac{U}{Z_E} \\ I_2 &\coloneqq I_1 \cdot \frac{Z_{345}}{Z_{345} + Z_2} \\ I_3 &\coloneqq I_1 = 6.275 - 3.843i \\ I_2 &\coloneqq I_1 \cdot \frac{Z_{345}}{Z_{345} + Z_2} \\ I_3 &\coloneqq I_1 - I_2 \\ I_4 &\coloneqq I_3 \cdot \frac{Z_5}{Z_4 + Z_5} \\ I_5 &\coloneqq I_3 - I_4 \\ I_5 &\coloneqq -0.612 - 2.402i \\ \end{split} \quad \begin{array}{l} Z_{345} \\ F(I_1) &= (7.358 - 31.486) \\ F(I_2) &= (4.033 - 45.338) \\ F(I_3) &= (3.576 - 15.819) \\ F(I_4) &= (4.296 - 19.399) \\ F(I_5) &\coloneqq (2.478 - 104.291) \\ \end{array}$$

Перевірка за першим законом Кіргофа:

 $I_5 := I_3 - I_4$

$$I_1 - I_2 - I_3 = 0$$
  $I_3 - I_4 - I_5 = 0$ $I_2 + I_4 + I_5 - I_1 = 0$

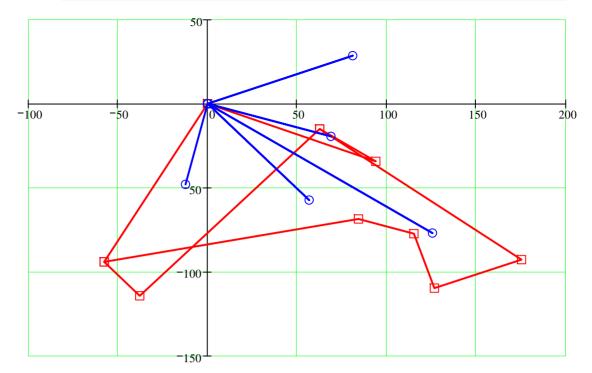
Баланс потужностей електричного кола:

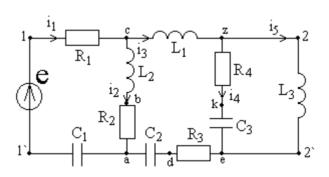
$$\begin{split} \mathbf{S}_{r} &:= \mathbf{U} \cdot \overrightarrow{\mathbf{I}_{1}} & \mathbf{S}_{r} = 721.113 + 146.524\mathbf{i} \\ \mathbf{P} &:= \left(\left| \mathbf{I}_{1} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{1} + \left(\left| \mathbf{I}_{2} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{2} + \left(\left| \mathbf{I}_{3} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{3} + \left(\left| \mathbf{I}_{4} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{4} & \mathbf{P} = 721.113 \\ \mathbf{Q} &:= \left(\left| \mathbf{I}_{1} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C1} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{2} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{X}_{L2} \cdot \mathbf{i} + \left(\left| \mathbf{I}_{3} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C2} \cdot \mathbf{i} + \mathbf{X}_{L1} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{4} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C3} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{5} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{X}_{L3} \cdot \mathbf{i} \\ \mathbf{Q} &= 146.524\mathbf{i} \end{split}$$

Будуємо сумісну векторну діаграму струмів та топографічну діаграму напруг

Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:

Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів.

$$\begin{split} Z_3 &\coloneqq R_3 + X_{L1} \cdot i - X_{C2} \cdot i & Z_3 = 9 + 30i \\ Z_4 &\coloneqq R_3 - X_{C3} \cdot i & Z_4 = 9 - 8i \\ Z_5 &\coloneqq X_{L3} \cdot i & Z_5 = 25i \\ Z_E &\coloneqq \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 & Z_E = 24.203 + 26.284i \end{split}$$

$$\mathbf{R}_E \coloneqq \mathsf{Re} \Big(\mathbf{Z}_E \Big) \hspace{1cm} \mathbf{R}_E = 24.203 \hspace{1cm} \mathbf{X}_E \coloneqq \mathsf{Im} \Big(\mathbf{Z}_E \Big) \hspace{1cm} \mathbf{X}_E = 26.284$$

Умова резонансу струмів на ділянці "ab" :
$$B_{ab} = B_2 + B_E \qquad B_{ab} := 0 \quad B_2 = -B_E$$

$$B_2 := \frac{-X_E}{X_E^2 + R_E^2} \qquad B_2 = -0.021 \qquad \qquad X_2 := \frac{1}{B_2} \qquad X_2 = -48.57$$

Розрахувати струми для резонансного стану кола

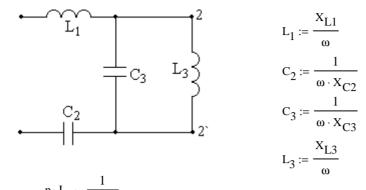
$$\begin{split} & Z_1 = R_1 - X_{C1} \cdot i & Z_1 = 5 - 15i \\ & Z_3 = R_3 + X_{11} \cdot i - X_{C2} \cdot i & Z_3 = 9 + 30i \\ & Z_4 = R_4 - X_{C3} \cdot i & Z_4 = 12 - 8i \\ & Z_5 = X_{L3} \cdot i & Z_5 = 25i \\ & Z_{445} \cdot i - Z_{4} \cdot i - Z_{5} + Z_{5} \\ & Z_{45} \cdot i - Z_{4} \cdot i - Z_{5} + Z_{5} \\ & Z_{445} \cdot i - Z_{44} \cdot i - Z_{5} + Z_{5} \\ & Z_{445} \cdot i - Z_{5} + Z_{5} \\ & Z_{445} \cdot i - Z_{5} + Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{47} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5} \\ & Z_{5} \cdot i - Z_{5} \cdot i - Z_{5}$$

 $Q := (|I_1|)^2 \cdot (-X_{C1}) + (|I_2|)^2 \cdot X_n + (|I_3|)^2 \cdot (X_{L1} - X_{C2}) + (|I_4|)^2 \cdot (-X_{C3}) + (|I_5|)^2 \cdot X_{L3} \qquad Q = -4.263 \times 10^{-14}$

Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику

вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Активні опори

<u>закоротити</u>

$$L_{1} := \frac{X_{L1}}{\omega}$$

$$L_{1} = 0.127$$

$$C_{2} := \frac{1}{\omega \cdot X_{C2}}$$

$$C_{3} := \frac{1}{\omega \cdot X_{C3}}$$

$$C_{3} = 3.979 \times 10^{-4}$$

$$L_{3} := \frac{X_{L3}}{\omega}$$

$$L_{4} = 0.08$$

$$Z(p) := \frac{p \cdot L_3 \cdot -\frac{1}{p \cdot C_3}}{p \cdot L_3 - \frac{1}{p \cdot C_3}} + p \cdot L_1 - \frac{1}{p \cdot C_2}$$

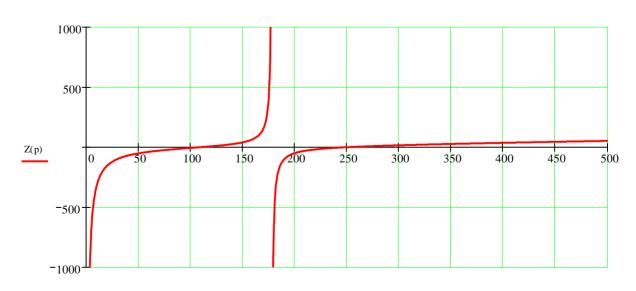
3находимо нулі: Z(p) = 0

$$\mathbf{w}_{1} := \mathbf{Z}(\mathbf{p}) \quad \begin{vmatrix} \text{solve}, \mathbf{p} \\ \text{float}, 3 \end{vmatrix} \leftarrow \begin{pmatrix} 253. \\ -253. \\ 111. \\ -111. \end{pmatrix}$$

$$\mathbf{w}_{1} := \begin{pmatrix} \mathbf{w}_{10} \\ \mathbf{w}_{12} \end{pmatrix} \qquad \mathbf{w}_{1} = \begin{pmatrix} 253 \\ 111 \end{pmatrix}$$

Знаходимо полюси: $\frac{1}{Z(p)} = 0$

$$w := \frac{1}{Z(p)} \begin{vmatrix} \text{solve, p} \\ \text{float, } 10 \end{vmatrix} \leftarrow \begin{pmatrix} 177.7153175 \\ -177.7153175 \\ 0 \end{pmatrix}$$
$$w := \begin{pmatrix} w_0 \\ w_2 \end{pmatrix} \qquad w = \begin{pmatrix} 177.715 \\ 0 \end{pmatrix}$$

2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТІ L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів, визначити покази вольтметра;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

Спростимо схему до двох незалежних контурів

$$Z_{3} := R_{3} - X_{C2} \cdot i \qquad Z_{3} = 9 - 10i$$

$$Z_{4} := R_{4} - X_{C3} \cdot i \qquad Z_{4} = 12 - 8i$$

$$Z_{5} := X_{L3} \cdot i \qquad Z_{5} = 25i$$

$$Z_{345} := \frac{Z_{5} \cdot Z_{4}}{Z_{5} + Z_{4}} + Z_{3} \qquad Z_{345} = 26.321 - 9.538i$$

$$R_{E} := Re(Z_{345}) \qquad R_{E} = 26.321 \qquad X_{E} := Im(Z_{345}) \qquad X_{E} = -9.538$$

Знайдемо контурні та міжконтурні опори схеми:

$$\begin{split} Z_{11} &:= R_1 + R_2 + X_{L2} \cdot i - X_{C1} \cdot i \\ Z_{22} &:= R_E + X_E \cdot i + X_{L1} \cdot i + X_{L2} \cdot i + R_2 + 2 \cdot X_M \cdot i \\ Z_{12} &:= R_2 + X_{L2} \cdot i + X_M \cdot i \\ U &= 93.969 - 34.202i \\ Given \\ I_1 \cdot \left(Z_{11}\right) - I_3 \cdot \left(Z_{12}\right) = U \\ -I_1 \cdot \left(Z_{21}\right) + I_3 \cdot \left(Z_{22}\right) = 0 \end{split}$$

$$\begin{pmatrix} I_1 \\ I_3 \end{pmatrix} := Find \begin{pmatrix} I_1, I_3 \end{pmatrix} \qquad I_2 := I_1 - I_3 \qquad I_1 = 6.338 + 1.11i \\ I_2 &= 3.311 - 4.576i \times 10^{-3} \\ I_3 &= 3.027 + 1.115i \end{pmatrix} \qquad F(I_2) = (6.435 - 9.933) \\ F(I_2) &= (3.311 - 0.079) \\ F(I_3) &= (3.226 - 20.214) \\ I_4 := I_3 \cdot \frac{Z_5}{Z_4 + Z_5} \qquad I_4 = 2.199 + 3.191i \qquad F(I_4) = (3.875 - 55.432) \\ I_5 := I_3 - I_4 \qquad I_5 = 0.828 - 2.077i \qquad F(I_5) = (2.236 - 68.258) \end{split}$$

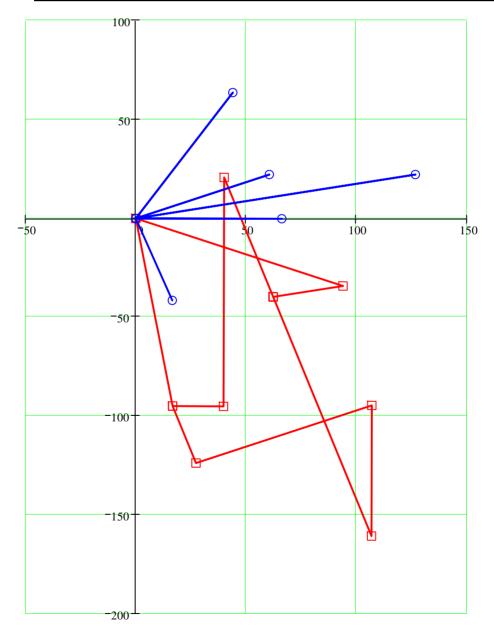
Баланс потужностей електричного кола:

$$\begin{split} &S_r := \text{U} \cdot \overrightarrow{I_1} & S_r = 557.622 - 321.079i \\ &P_r := \text{Re} \Big(S_r \Big) & P_r = 557.622 & Q_r := \text{Im} \Big(S_r \Big) & Q_r = -321.079 \\ &S_{M1} := \overrightarrow{I_2} \cdot I_3 \cdot X_M \cdot i & S_{M1} = -74.086 + 200.351i & F \Big(S_{M1} \Big) = (213.61 - 110.293 \,) \\ &S_{M2} := \overrightarrow{I_3} \cdot I_2 \cdot X_M \cdot i & S_{M2} = 74.086 + 200.351i & F \Big(S_{M2} \Big) = (213.61 - 69.707 \,) \\ &S_{KC} := \Big(\Big| I_1 \Big| \Big)^2 \cdot \Big(R_1 - X_{C1} \cdot i \Big) + \Big(\Big| I_2 \Big| \Big)^2 \cdot \Big(R_2 + X_{L2} \cdot i \Big) + \Big(\Big| I_3 \Big| \Big)^2 \cdot \Big(X_{L1} \cdot i + R_E + X_E \cdot i \Big) - \Big(S_{M1} + S_{M2} \Big) \\ &S_{KC} = 557.622 - 321.079i \end{split}$$

Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

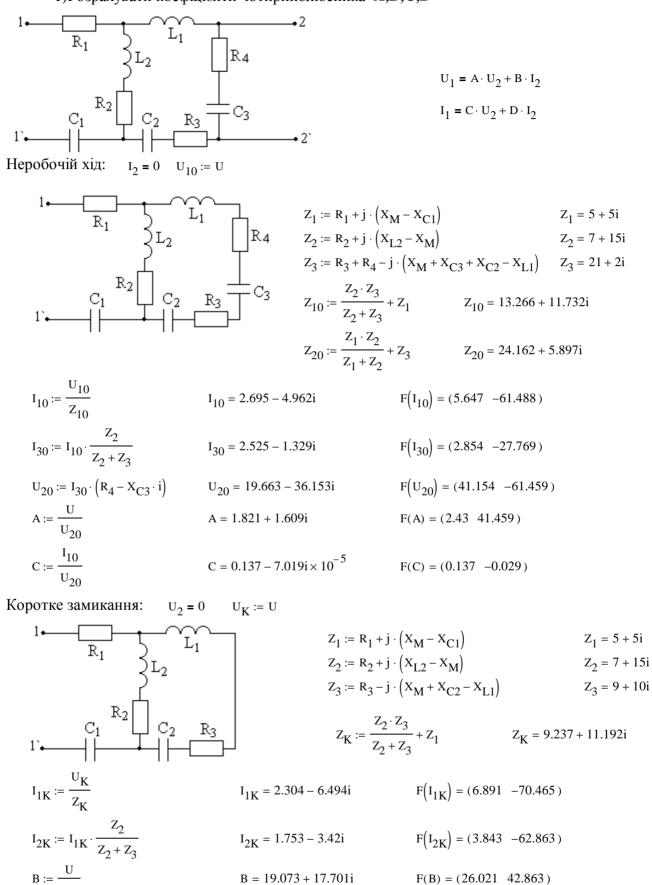
$\phi_{1'} := 0$		
$\phi_a := \phi_{1'} + I_1 \cdot \left(-X_{C1} \cdot i \right)$	$\phi_a = 16.65 - 95.071i$	$F(\phi_a) = (96.518 - 80.067)$
$\phi_b := \phi_a + I_2 \cdot R_2$	$\phi_b = 39.828 - 95.103i$	$F(\phi_b) = (103.106 -67.277)$
$\phi_{c'} := \phi_b + \mathbf{I}_2 \cdot \mathbf{X}_{L2} \cdot \mathbf{i}$	$\phi_{c'} = 39.988 + 20.787i$	$F(\phi_{c'}) = (45.068 \ 27.467)$
$\phi_c := \phi_{c'} - \operatorname{I}_3 \cdot \operatorname{X}_M \cdot i$	$\phi_c = 62.279 - 39.752i$	$F(\phi_c) = (73.884 -32.55)$
$\phi_1 := \phi_c + I_1 \cdot R_1$	$\phi_1 = 93.969 - 34.202i$	$F(\phi_1) = (100 -20)$
$\phi_A \coloneqq \phi_1 - \mathbf{U}$	$\phi_{\mathbf{A}} = 1.421 \times 10^{-14}$	
$\phi_k := \phi_a + I_3 \cdot \left(X_E \cdot i \right)$	$\phi_{K} = 27.28 - 123.943i$	$F(\phi_k) = (126.909 -77.587)$
$\phi_m := \phi_k + \mathrm{I}_3 \cdot \mathrm{R}_E$	$\phi_{\rm m} = 106.952 - 94.606i$	$F(\phi_m) = (142.791 -41.495)$
$\phi_{m'} := \phi_m - I_2 \cdot X_M \cdot i$	$\phi_{m'} = 106.861 - 160.829i$	$F(\phi_{m'}) = (193.094 -56.398)$
$\phi_c := \phi_{m'} + I_3 \cdot X_{L1} \cdot i$	$\phi_c = 62.279 - 39.752i$	$F(\phi_c) = (73.884 -32.55)$

Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:

ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2" :

1)Розрахувати коефіцієнти чотириполюсника А,В,С,D

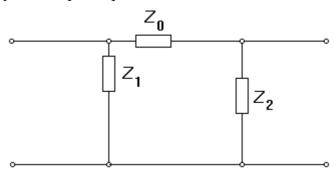
**

D = 1.777 - 0.237i

F(D) = (1.793 -7.602)

 $A \cdot D - B \cdot C = 1$

Розрахувати параметри віток схеми П заміщення;

$$Z_0 := B$$

$$Z_0 = 19.073 + 17.701i$$

$$F(Z_0) = (26.021 \ 42.863)$$

$$Y_1 := \frac{D-1}{B}$$

$$Y_1 = 0.016 - 0.027i$$

$$F(Y_1) = (0.031 -59.833)$$

$$Y_2 := \frac{A-1}{R}$$

$$Y_2 = 0.065 + 0.024i$$

$$F(Y_2) = (0.069 \ 20.1)$$

$$R_0 := Re(Z_0)$$

$$R_0 = 19.073$$

$$R_0 := Re(Z_0)$$
  $R_0 = 19.073$ $X_{L0} := Im(Z_0)$ $X_{L0} = 17.701$

$$X_{1.0} = 17.701$$

$$Z_1 := \frac{1}{Y_1}$$

$$Z_1 = 16.088 + 27.68$$

$$R_1 := Re(Z_1)$$

$$R_1 = 16.088$$

$$Z_1 := \frac{1}{Y_1}$$
  $Z_1 = 16.088 + 27.68i$ $R_1 := Re(Z_1)$ $R_1 = 16.088$ $X_{L1} := Im(Z_1)$ $X_{L1} = 27.68$

$$Z_2 := \frac{1}{Y_2}$$

$$Z_2 = 13.529 - 4.951$$

$$R_2 := Re(Z_2)$$

$$R_2 = 13.529$$

$$Z_2 := \frac{1}{Y_2}$$
  $Z_2 = 13.529 - 4.951i$ $R_2 := Re(Z_2)$ $R_2 = 13.529$ $X_{C2} := -Im(Z_2)$ $X_{C2} = 4.951$

$$L_1 := \frac{X_{L1}}{\omega} \qquad \qquad L_1 = 0.088$$

$$L_1 = 0.088$$

$$C_2 := \frac{1}{\omega \cdot X_{C2}}$$

$$C_2 := \frac{1}{\omega \cdot X_{C2}}$$
  $C_2 = 6.429 \times 10^{-4}$

$$L_0 := \frac{X_{L0}}{\omega}$$
  $L_0 = 0.056$

$$L_0 = 0.056$$